* * *

מאיר דרך

סקירת ספרים – חוברת 'דרישת המקדש'

התעוררות לדרישת המקדש ובירורים בעניין מהותה בדורנו

מאת יצחק טסלר, הוצאת 'ה' הוא המלך', יד בנימין תשע"ו, 36 עמודים

מצוות דרישת המקדש הנלמדת מן הפסוק (דברים יב, ה) "לשכנו תדרשו ובאת שמה", מלבד המשמעות המחקרית שלמדו ממנה חז"ל (ספרי, ראה סב) – לדרוש ולחקור אחר מקום המקדש – ודאי אינה יוצאת מדי פשוטו של מקרא: לבקש ולהתכונן בכל הדרכים ולעשות כל שביכולתנו להשראת השכינה בישראל, בבית המקדש. לפיכך היא איננה נחלתם הבלעדית של היחידים, לא רק של החוקרים ולא רק של העולים בהר, אלא היא שייכת לכול.

במילים אלו ניתן לתמצת את חידושה העיקרי של חוברת 'דרישת המקדש' – קירוב תודעת המקדש אל לב הציבור, ברעיון בתודעת הלב ובמעשה.

החוברת פותחת בתיאור על דרישת המקדש של דוד המלך, משיח ה':

> דוד המלך, רוח אפינו משיח ה', עסק בדרישת המקדש כל חייו. הוא לא נתן שינה לעיניו ותנומה לעפעפיו, עד שמצא מקום לה' (תהלים קלב). כך בעת הבריחה מפני שאול, היה עוסק יחד עם שמואל הנביא 'בניות ברמה' – למצוא היכן בית המקדש, נויו של עולם (שמואל א' יט, יט; ילקו"ש שופטים תתקי). משמצא עצמו מלך על כל ישראל בירושלים, מיד הכין את עצמו לבניין המקדש, והעלה את הארון לירושלים עירו. בפעם היחידה בחייו, דוד חגור אפוד ככהן, מפזז ומכרכר לפני ארון ה', שמח ומשחק לפני אלוקיו (שמואל ב' פרק ו). כאשר ראה שהניח לו ה' מכל אויביו, רצה לבנות בית לה' שעד עתה התהלך באוהל ובמשכן, אלא שדבר ה' היה ביד נתן הנביא בעוד לילה, לעצרו במהרה לפני שיבצע את אשר בליבו (שם פרק ז; מדרש שמואל כו,א).

לאחר מכן, בפרק הראשון, עוסק המחבר בביסוס החובה לדרוש את המקדש: מהסברה הפשוטה, מהפסוקים, מחז"ל ומגדולי הדורות הראשונים והאחרונים. הוא מדגיש את חשיבותו של הר הבית:

> הר הבית הוא המקום המרכזי והחשוב בה"א הידיעה: המקום הכי קדוש, המקום הכי חיוני לעם ישראל; שם המרכז של עם ישראל והוא המוקד ממנו שואבים כוחות, כמו

> הלב שמזרים דם ונותן חיות לאיברים. בית המקדש בהר הבית היה (ויהיה) המרכז בעבודת הקרבנות, בתורה, בנבואה, באהבת ה', ביראת ה', ובעצם הרגשת קרבת ה'.

המחבר מוכיח ממקורות רבים שהגאולה ובניית המקדש תלויה בדרישה שלנו, ואם לא נדרוש אותה כעת, היא עלולה להתעכב עוד ועוד. וכדבריו הנוקבים של הרמב"ן על דרישת המקדש (במדבר טז, כא):

> שהיה עונש על ישראל בהתאחר בנין בית הבחירה, שהיה הארון הולך מאהל אל אהל כגר בארץ ואין השבטים מתעוררים לאמר נדרוש את ה' ונבנה הבית לשמו... ואילו היו ישראל חפצים בדבר ונתעוררו בו מתחילה היה נעשה בימי אחד מהשופטים או בימי שאול, או גם בימי דוד.

בפרק השני עוסק המחבר בבירור מהות דרישת המקדש, ומתמודד עם הגישה הנוקטת שאין תועלת בעיסוק מעשי בעניין המקדש, שכן עיקרו של המקדש אינו הבניין הגשמי, אלא תוכנו הרוחני. ולפיכך, עיקר העיסוק הוא בהרמת מצבו הרוחני של העם, כדי שאכן יהיה ראוי לבית המקדש. המחבר נוקט גישה אחרת, אך הוא מציין:

> **יש אמת בטענתם**, ונראה שיש לנו הרבה מה לקבל מדבריהם. לפעמים אנו, פעילי המקדש, טועים ביחסנו לבית המקדש ומייחסים לו רק ענין של כבוד לאומי וכדומה, ובמקרה הטוב יותר הוא בעינינו מצווה הלכתית גרידא בלי משמעויות העומק שלה; ויחס זה לוקה בחסר. חשוב שבעינינו ביהמ"ק יהיה מקום להשראת שכינה, לעבודת ה', לתפילה, לאהבת ה', ליראתו, לחיבור אליו ולתורתו, לגאולת ותכלית הבריאה ועוד ועוד.

בהמשך הפרק מוכיח המחבר את גישתו, וטענתו המרכזית היא שאמנם עבודת הלב היא חשובה מאוד, אך מכל המקורות שהביא בפרק הראשון אנו למדים שיש חובה לדרוש באופן מעשי:

> בפרק הראשון הבאנו מקורות בעניין דרישת המקדש. מקורות **המלמדים לא רק על דרישה של הלב, או על דרישה של לימוד ותפילה, אלא דרישה מעשית**. עלינו לעשות בידיים שלנו את ההשתדלות הגשמית, ההגיונית והמציאותית שתקרב אותנו לבניית המקדש. כך מבואר בדברי הספרי על חיפוש מקום המקדש (ספרי ראה, פסקה ס"ב), שגם כאשר ברור שנצטרך התערבות נבואית בשביל בניית המקדש, עלינו להתאמץ, לחפש ולמצוא את המקום עד כמה שידינו מגעת, ורק בעקבות ובזכות השתדלות זו נזכה להתערבות האלוהית המיוחלת. כך מפורש בפסוקים בספר חגי, ובדבריו הנוקבים של הרד"ק שם. כך משמע בדברי הכוזרי, כך משמע בדברי הרמב"ן, וכן בדברי רש"י על מסירות הנפש של משה ודוד על המשכן והמקדש. ואחרי שכך מבואר במקומות רבים כל כך, לכאורה יש להבין ככה את המושג 'דרישת המקדש' בכל מקום בו הוא מופיע. אם כן, הדרך הנכונה להביא לבניית המקדש הוא ע"י העיסוק בנושא המקדש, וע"י ההשתדלות המעשית וההגיונית שתביא לבניינו.

הפרק השלישי הוא בעצם נספח מעשי, שבו המחבר מציע כיוונים מעשיים מגוונים לפעילות בנושא דרישת המקדש. בתור 'נאה דורש ונאה מקיים' יסד המחבר בשנה האחרונה סיורים סביב שערי הבית ('סובו ציון'), המלווים בהדרכה המחברת את הלב לדרישת המקדש. הסיורים מתבצעים בתיאום עם הגורמים הבטחוניים, ומאפשרים לכל אחד ואחד להתפלל ולהתחבר במקומות שכל כך קרובים למקום בו נמצא ליבו של ה' – כמאמר הפסוק 'והיו עיני וליבי שם כל הימים' (מלכים א' ט, ג).

* * *

תנועת 'ה' הוא המלך' – תנועת קירוב לבבות מבית מדרשה של ישיבת תורת החיים, שמה לה למטרה כחלק מפעולותיה, לעסוק בחיבור התורה לחיים. הנחת היסוד של התנועה היא שכשם שהתורה מדריכה ומכוונת את חיינו הפרטיים – שמירת התורה והמצוות, תיקון המידות, עבודת ה', תפילה ועוד; כך היא אמורה להדריך ולכוון גם את חיינו הציבורים – מערכות השלטון, התרבות, האקדמיה, העסקים ועוד.

לשם כך היא החלה בפרויקט חדש – חוברות 'רוח דוד' שנועדו לעורר דיון על נושאים שונים הנוגעים לחיבור התורה לחיים הציבוריים, ולנסות לנסח השקפה מסודרת עליהם מתוך מקורותינו.

חוברת 'דרישת המקדש' היא חוברת הביכורים של הפרויקט, שכן בית המקדש הוא המוקד העיקרי בחיים הציבוריים של עם ישראל על אדמתו, וכינונו מהווה תשתית למדינה שאליה אנחנו מייחלים, ולכן עלינו להתעורר לדרשו בלבבות ובמעשים.

ניתן להשיג את החוברת בקובץ במייל: t.lemalchut@gmail .com